

ODLUKA VIJEĆA (ZVSP) 2019/2191**od 19. prosinca 2019.**

za potporu globalnom mehanizmu izvješćivanja o nezakonitom konvencionalnom oružju i pripadajućem streljivu kako bi se smanjio rizik od njihova preusmjeravanja i nezakonitog prijenosa („iTrace IV”)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji, a posebno njegov članak 28. stavak 1. i članak 31. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku,

budući da:

- (1) U Globalnoj strategiji EU-a za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije iz 2016. („Globalna strategija EU-a“) istaknuto je da će Unija promicati mir i jamčiti sigurnost svojih građana i svojeg područja te povećati svoj doprinos kolektivnoj sigurnosti. U njoj se također snažno podupire cijelovita provedba i izvršenje multilateralnih ugovora i mehanizama o razoružanju, neširenju oružja i kontroli naoružanja, poziva se na „prekogranično praćenje oružja“ te se istodobno prepoznaje da europska sigurnost ovisi o boljoj i zajedničkoj procjeni unutarnjih i vanjskih prijetnji i izazova.
- (2) U strategiji EU-a od 19. studenoga 2018. pod nazivom „Osiguravanje oružja, zaštita građana – Strategija EU-a protiv nezakonitog vatrenog oružja, malog i lakog oružja i pripadajućeg streljiva“ („Strategija EU-a za SALW“) istaknuto je da nezakonito vatreno oružje, malo i lako oružje („SALW“) i dalje doprinosi nestabilnosti i nasilju u Uniji, u njezinu neposrednom susjedstvu i ostatku svijeta. U Strategiji EU-a za SALW utvrđuje se okvir za djelovanje Unije kako bi se riješili ti izazovi te se obvezuje na potporu istraživanjima s ciljem otkrivanja podrijetla nezakonitog SALW-a u zonama sukoba, kao što je projekt iTrace organizacije Conflict Armament Research.
- (3) Zajedničko stajalište Vijeća 2008/944/ZVSP⁽¹⁾, kako je izmijenjeno Odlukom Vijeća (ZVSP) 2019/1560⁽²⁾, odražava odlučnost država članica da, među ostalim, sprječe rizik od ponovnog izvoza vojne tehnologije ili opreme na neželjena odredišta ili preusmjeravanja terorističkim organizacijama ili pojedinačnim teroristima.
- (4) U Strategiji EU-a za borbu protiv terorizma iz 2005. upozorava se na prijetnju nabave oružja, uključujući SALW, od strane terorističkih skupina te se države članice poziva da „što više iskoriste“ istraživačke aktivnosti na razini Unije.
- (5) Nezakonitom proizvodnjom, prijenosom i stavljanjem u optjecaj konvencionalnog oružja i streljiva, njegovim pretjeranim gomilanjem i nekontroliranim širenjem povećava se nesigurnost u Europi i njezinu susjedstvu, kao i u mnogim drugim regijama svijeta, te se zaoštravaju sukobi i ugrožavaju naporci za uspostavu mira nakon sukoba, što predstavlja ozbiljnu prijetnju europskome miru i sigurnosti.
- (6) U Strategiji EU-a za SALW navedeno je da će Unija podupirati rad panelâ UN-a za praćenje embarga na oružje te razmotriti načine da poboljša pristup njihovim nalazima o preusmjeravanju te o nezakonitom vatrenom oružju i SALW-u za potrebe nadzora izvoza oružja.
- (7) Akcijskim programom UN-a o sprječavanju, suzbijanju i iskorjenjivanju protupravnog trgovanja malim i lakin oružjem u svim aspektima („Akcijski program UN-a“), donesenim 20. srpnja 2001., sve države članice UN-a obvezale su se na sprječavanje nezakonite trgovine SALW-om ili njegovog preusmjeravanja neovlaštenim primateljima te posebice da će uzimati u obzir opasnost od preusmjeravanja SALW-a u nezakonitu trgovinu prilikom procjene zahtjeva za odobrenje za izvoz.

⁽¹⁾ Zajedničko stajalište Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme (SL L 335, 13.12.2008., str. 99.).

⁽²⁾ Odluka Vijeća (ZVSP) 2019/1560 od 16. rujna 2019. o izmjeni Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme (SL L 239, 17.9.2019., str. 16.).

- (8) Opća skupština Ujedinjenih naroda usvojila je 8. prosinca 2005. Međunarodni instrument kojim se državama omogućuje da na pravodoban i pouzdan način prepoznaju i prate nezakoniti SALW.
- (9) Na Trećoj revizijskoj konferenciji o Akcijskom programu UN-a održanoj 2018. sve su države članice UN-a potvrdile svoju predanost poticanju država, uključujući one koje se nalaze u sukobu i situaciji nakon sukoba, da prilikom praćenja SALW-a traže na uvid evidenciju u državi u kojoj je malo ili lako oružje pronađeno i/ili se savjetuju s državom u kojoj je to oružje proizvedeno.
- (10) Ugovor o trgovini oružjem („UTO“) stupio je na snagu 24. prosinca 2014. Cilj je Ugovora uspostava najviših mogućih zajedničkih međunarodnih standarda za reguliranje ili bolje reguliranje međunarodne trgovine konvencionalnim oružjem, sprječavanje i iskorjenjivanje nezakonite trgovine konvencionalnim oružjem te sprječavanje njegovog preusmjeravanja. Unija bi trebala podupirati sve države članice UN-a u provođenju djelotvornog nadzora prijenosa oružja kako bi se osiguralo da UTO bude što djelotvorniji, posebno u vezi s provedbom njegova članka 11.
- (11) Unija je ranije podržala iTrace odlukama Vijeća 2013/698/ZVSP⁽¹⁾, (ZVSP) 2015/1908⁽⁴⁾ i (ZVSP) 2017/2283⁽⁵⁾ (iTrace I, II, i III) te želi podržati i iTrace IV, četvrту fazu tog globalnog mehanizma izvješćivanja o nezakonitom konvencionalnom oružju i pripadajućem streljivu, s ciljem doprinosa kolektivnoj sigurnosti Europe, kako se zahtijeva u globalnoj strategiji EU-a,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

1. S ciljem provedbe globalne strategije EU-a, Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP i Strategije EU-a za SALW te unapređenja mira i sigurnosti, projektne aktivnosti koje Unija treba podržavati imaju sljedeće posebne ciljeve:

- daljnje održavanje korisniku prilagođenog globalnog sustava upravljanja informacijama o konvencionalnom oružju i pripadajućem streljivu koje je preusmjерeno ili koje je predmet nezakonite trgovine („iTrace“), a zabilježeno je na područjima zahvaćenima sukobom, kako bi se oblikovateljima politika, stručnjacima za nadzor konvencionalnog oružja i službenicima za nadzor izvoza konvencionalnog oružja pružile relevantne informacije za razvoj djelotvornih strategija i projekata, utemeljenih na dokazima, protiv nezakonitog širenja konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva;
- osposobljavanje i mentorstvo za nacionalna tijela u državama zahvaćenima sukobom s ciljem razvoja održivog nacionalnog kapaciteta za prepoznavanje i praćenje nezakonitog konvencionalnog oružja, poticanja kontinuirane suradnje s projektom iTrace, boljeg utvrđivanja prioriteta fizičke sigurnosti i upravljanja zalihamama (PSSM), učinkovitijeg oblikovanja nacionalnih zahtjeva u pogledu nadzora oružja i pomoći u izvršavanju zakonodavstva, osobito inicijativa koje financira Unija, kao što su Interpolov sustav upravljanja evidencijom i praćenja nezakonitog oružja (iARMS) te aktivnosti Agencije Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol), te jačanja dijaloga s misijama i inicijativama EU-a;
- učestalija i dulja terenska istraživanja konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva koje je nezakonito u optjecaju u područjima zahvaćenim sukobom radi dobivanja podataka za iTrace kao odgovor na jasne zahtjeve država članica i delegacija Unije;

⁽¹⁾ Odluka Vijeća 2013/698/ZVSP od 25. studenoga 2013. za potporu globalnog mehanizma izvješćivanja o nezakonitom malom i lakom oružju te drugom nezakonitom konvencionalnom oružju i streljivu kako bi se smanjila opasnost nezakonite trgovine njima (SL L 320, 30.11.2013., str. 34.).

⁽⁴⁾ Odluka Vijeća (ZVSP) 2015/1908 od 22. listopada 2015. za potporu globalnog mehanizma izvješćivanja o nezakonitom malom i lakom oružju te drugom nezakonitom konvencionalnom oružju i streljivu kako bi se smanjila opasnost nezakonite trgovine njima („iTrace II“) (SL L 278, 23.10.2015., str. 15.).

⁽⁵⁾ Odluka Vijeća (ZVSP) 2017/2283 od 11. prosinca 2017. za potporu globalnog mehanizma izvješćivanja o nezakonitom malom i lakom oružju te drugom nezakonitom konvencionalnom oružju i streljivu kako bi se smanjila opasnost nezakonite trgovine njima („iTrace III“) (SL L 328, 12.12.2017., str. 20.).

- prilagođena potpora tijelima država članica za nadzor izvoza oružja i oblikovateljima politika o nadzoru oružja, uključujući ponavljajuće savjetodavne posjete osoblja projekta iTrace glavnim gradovima država članica, korisnička podrška 24 sata dnevno za trenutno pružanje savjeta o procjeni rizika i strategijama za borbu protiv preusmjeravanja, održavanje sigurnih aplikacija za fiksni ili mobilni prikaz kojima se osigurava trenutno slanje obavijesti o preusmjeravanju nakon izvoza te provjere nakon isporuke koje osoblje projekta iTrace obavlja na zahtjev država članica;
- podizanje razine osviještenosti informiranjem o nalazima projekta, promicanje svrhe i dostupnih funkcija sustava iTrace za međunarodne i nacionalne oblikovatelje politika, stručnjake za nadzor konvencionalnog oružja i tijela koja izdaju dozvole za izvoz oružja te jačanje međunarodnog kapaciteta za praćenje nezakonitog širenja konvencionalnog oružja, pripadajućeg streljiva i povezanog materijala kao i pomaganje oblikovateljima politika pri utvrđivanju prioritetnih područja za međunarodnu pomoć i suradnju te za smanjivanje rizika od preusmjeravanja konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva;
- osiguravanje izvješća o ključnim pitanjima politike, sastavljenih na temelju podataka dobivenih tijekom istraživa na terenu i predstavljenih u sustavu iTrace, o posebnim područjima koja zaslužuju međunarodnu pozornost, uključujući glavne obrasce trgovine konvencionalnim oružjem i pripadajućim streljivom te regionalnu raspodjelu konvencionalnog oružja, pripadajućeg streljiva i povezanog materijala koji su predmet nezakonite trgovine; i
- daljnje praćenje konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva, uz suradnju država članica i država koje nisu članice Unije, kao najučinkovitije sredstvo za uspostavu i što je moguće opsežniju provjeru mehanizama kojima se podupire preusmjeravanje konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva neovlaštenim korisnicima; praćenje će se dopuniti dalnjim istragama usmjerenima na utvrđivanje ljudskih, finansijskih i logističkih mreža odgovornih za nezakonite prijenose konvencionalnog oružja.

2. Detaljan opis projekta naveden je u Prilogu ovoj Odluci.

Članak 2.

1. Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku („VP“) odgovoran je za provedbu ove Odluke.
2. Tehničku provedbu projekta iz članka 1. izvršava Conflict Armament Research Ltd. („CAR“).
3. CAR obavlja svoje zadaće pod odgovornošću VP-a. U tu svrhu VP sklapa potrebne dogovore s CAR-om.

Članak 3.

1. Financijski referentni iznos za provedbu projekta iz članka 1. iznosi 5 490 981,87 EUR. Ukupni procijenjeni proračun za cijelokupni projekt iznosi 6 311 473,41 EUR koji putem sufinanciranja osiguravaju CAR i njemačko Ministarstvo vanjskih poslova.
2. Izdacima koji se financiraju iz iznosa navedenog u stavku 1. upravlja se u skladu s postupcima i pravilima koji se primjenjuju na opći proračun Unije.
3. Komisija nadzire ispravnost upravljanja financijskim referentnim iznosom iz stavka 1. Komisija u tu svrhu sklapa potreban sporazum s CAR-om. Tim se sporazumom utvrđuje da CAR mora osigurati vidljivost doprinosa Unije u skladu s iznosom tog doprinosa.
4. Komisija nastoji sklopiti sporazum iz stavka 3. u najkraćem mogućem roku nakon stupanja na snagu ove Odluke. Komisija obavještuje Vijeće o svim poteškoćama u tom procesu i o datumu sklapanja tog sporazuma.

Članak 4.

1. VP izvješćuje Vijeće o provedbi ove Odluke na temelju redovitih tromjesečnih opisnih izvješća koje priprema CAR. Ta izvješća predstavljaju temelj za evaluaciju koju provodi Vijeće. Vanjski subjekt provodi evaluaciju učinka projekta s ciljem pomaganja Vijeću u njegovoj evaluaciji rezultata ove Odluke.

2. Komisija izvješćuje o finansijskim aspektima projekta iz članka 1.

Članak 5.

1. Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.
2. Ova Odluka prestaje važiti 36 mjeseci nakon datuma sklapanja sporazuma iz članka 3. stavka 3. Međutim, ona prestaje važiti šest mjeseci nakon datuma njezina stupanja na snagu ako se u tom razdoblju ne sklopi nikakav sporazum.

Sastavljen u Bruxellesu 19. prosinca 2019.

*Za Vijeće
Predsjednik*

PRILOG

**PROJEKT ZA POTPORA GLOBALNOM MEHANIZMU IZVJEŠĆIVANJA O NEZAKONITOM KONVENTIONALNOM ORUŽJU
I Pripadajućem streljivu kako bi se smanjio rizik od njihova preusmjeravanja i nezakonitog
prijenosa**

(„iTrace IV”)

1. Kontekst i obrazloženje za potporu u okviru ZVSP-a
 - 1.1. Ova se Odluka nadovezuje na uzastopne odluke Vijeća u svrhu borbe protiv destabilizirajućeg učinka preusmjeravanja konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva u području pogodena sukobom, i trgovine njima, a posebno na odluke 2013/698/ZVSP, (ZVSP) 2015/1908 i (ZVSP) 2017/2283 kojima je uspostavljen i unaprijeden globalni mehanizam izvješćivanja o konvencionalnom oružju i pripadajućem streljivu iTrace.

Nezakonito širenje konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva glavni je čimbenik kojim se ugrožava stabilnost država i zaoštravaju sukobi te predstavlja ozbiljnu prijetnju miru i sigurnosti. Kako je navedeno u Strategiji EU-a za SALW, nezakonitim vatreñim oružjem i SALW-om i dalje se doprinosi nestabilnosti i nasilju u Uniji, njezinu neposrednom susjedstvu te u ostatku svijeta. Nezakonito malo oružje potiče terorizam i sukobe na svjetskoj razini te sprječava napore Unije u području razvoja i upravljanja krizama, humanitarnog rada i rada na stabilizaciji u dijelovima susjedstva Unije i u Africi. Unutar Unije nezakonito vatreno oružje nesporno utječe na unutarnju sigurnost tako što potiče organizirani kriminalitet, a teroristima pruža sredstva za izvođenje napada na europskom tlu. Najnovijim nalazima projekta iTrace u Afganistanu, Iraku, Libiji, Siriji, Ukrajini i Jemenu, kao i drugim sukobima blizu vanjskih granica Unije potvrđene su tvrdnje iz Strategije EU-a za SALW.

Aktivnostima provedenima na temelju Odluke (ZVSP) 2015/1908 iTrace je potvrđen kao globalna inicijativa za praćenje oružja u područjima pogodjenima sukobom. Projekt iTrace aktivan je u više od 40 država pogodjenih sukobom, među ostalim u Africi, na Bliskom istoku, u srednjoj Aziji te u južnoj i istočnoj Aziji, i u njegovu je okviru nastao najveći svjetski javni repozitorij podataka o preusmjerrenom konvencionalnom oružju i pripadajućem streljivu s ciljem pružanja podrške naporima država u otkrivanju i rješavanju preusmjeravanja u skladu s obvezama iz sedmog mjerila Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP i članka 11. UTO-a. Njime se osigurava precizno izvješćivanje o preusmjeravanju oružja i pripadajućeg streljiva kojima se opskrbljaju oružane pobunjeničke i terorističke snage koje su prijetnja za sigurnost Unije, među ostalim Al Qaida u islamskom Magrebu i Daš / Islamska država, povjerljivo se i brzo tijela za nadzor izvoza u državama članicama upozoravaju na rizike od preusmjeravanja nakon izvoza te se delegacijama EU-a i diplomatskim misijama država članica u regijama pogodjenima sukobom pružaju, u stvarnom vremenu, ključne informacije o trgovini oružjem i dinamici sukoba. Njime se podiže razina osviještenosti o nadzoru oružja i mjerama za borbu protiv preusmjeravanja uravnoteženim i odgovornim globalnim medijskim kampanjama.
- 1.2. Države članice, međutim, trajno pozivaju da se u okviru projekta iTrace održe neposredni informativni sastanci uživo za nacionalna tijela koja izdaju dozvole za izvoz oružja (uključujući česte posjete glavnim gradovima) te da se oblikovateljima politika za nadzor izvoza oružja u državama članicama na bilateralnoj razini osigura širi spektor resursa.
- 1.3. Stoga je cilj ove Odluke nastavak rada na projektu te njegovo unapređenje na temelju Odluke (ZVSP) 2017/2283 dalnjim pružanjem sustavno prikupljenih relevantnih informacija oblikovateljima politika Unije, stručnjacima Unije za nadzor oružja i službenicima Unije za nadzor izvoza oružja kojima će im se osigurati podrška za razvoj učinkovitih strategija utemeljenih na dokazima, za borbu protiv preusmjeravanja i nezakonitog širenja konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva kako bi se poboljšale međunarodna i regionalna sigurnost. Njome će im se na taj način pružiti daljnja potpora pri kombiniranju uspješne reaktivne strategije s odgovarajućim preventivnim djelovanjem kako bi se riješio problem nezakonite ponude i potražnje te osigurao učinkovit nadzor konvencionalnog oružja u trećim zemljama.

2. Opći ciljevi

Djelovanjem opisanim u odjelu 4. pružit će se daljnja podrška međunarodnoj zajednici u borbi protiv destabilizirajućeg učinka preusmjeravanja konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva i trgovine njima. Njime će se oblikovateljima politika, stručnjacima za nadzor oružja i službenicima za nadzor izvoza oružja pružiti relevantne informacije kojima će im se pružiti podrška u razvoju učinkovitih strategija utemeljenih na dokazima, za borbu protiv preusmjeravanja i nezakonitog širenja konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva kako bi se poboljšale međunarodna i regionalna sigurnost. Djelovanjem će se osobito:

- (a) pružiti konkretne informacije o preusmjeravanju konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva i trgovine njima kako bi se poduprla učinkovita provedba Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP, UTO-a, Akcijskog programa UN-a i ITI-ja;
- (b) pružiti prilagođenu podršku državama članicama kako bi se pomoglo u procjeni i ublažavanju rizika od preusmjeravanja;
- (c) razotkriti rute i subjekte uključene u preusmjeravanje konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva u regije pogodjene sukobom ili međunarodnim terorističkim organizacijama te pružiti dokaze o skupinama i pojedincima uključenima u nezakonitu trgovinu, kao potpora nacionalnim pravnim postupcima;
- (d) poboljšati suradnju među relevantnim misijama i tijelima UN-a te ostalim međunarodnim organizacijama u području praćenja konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva te u području izravnog pružanja informacija kao potpora postojećim mehanizmima za praćenje, uključujući INTERPOL-ov iARMS i EUROPOL, s time da je potonji s CAR-om 2019. sklopio memorandum o razumijevanju o dijeljenju informacija;
- (e) pružiti relevantne informacije za određivanje prioritetnih područja za međunarodnu suradnju i pomoć u učinkovitoj borbi protiv preusmjeravanja konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva i trgovine njima, poput financiranja projekata u vezi sa sigurnosti zaliha i/ili upravljanjem granicama; i
- (f) ponuditi mehanizam za pomoć pri praćenju provedbe UTO-a, posebno za otkrivanje preusmjeravanja prenesenog konvencionalnog oružja, kao i za pomoć vladama pri procjeni rizika od preusmjeravanja prije izvoza konvencionalnog oružja, konkretno rizika od preusmjeravanja unutar zemlje primateljice ili ponovnog izvoza pod nepoželjnim uvjetima.

3. Dugoročna održivost i ishodi projekta

Djelovanjem će se osigurati trajni okvir za stalno praćenje nezakonitog širenja konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva. Očekuje se da će se znatno povećati količina postojećih informacija povezanih s oružjem i pružiti znatna podrška ciljanom razvoju učinkovitih politika nadzora konvencionalnog oružja i nadzora izvoza oružja. Konkretno, projektom će se:

- (a) nastaviti dodavati informacije u sustav upravljanja informacijama iTrace kojim će se osigurati dugoročno prikupljanje i analiza podataka o nezakonitom konvencionalnom oružju;
- (b) oblikovateljima politika i stručnjacima za nadzor konvencionalnog oružja staviti na raspolaganje alat za određivanje učinkovitih strategija i prioritetnih područja za pomoć i suradnju, primjerice utvrđivanjem mehanizama za podregionalnu ili regionalnu suradnju, koordinaciju i dijeljenje informacija koje je potrebno uspostaviti ili ojačati, utvrđivanjem nesigurnih nacionalnih zaliha, neodgovarajućeg upravljanja zalihamama, nezakonitih ruta prijenosa, slabog nadzora granica i nedovoljnih kapaciteta za izvršavanje zakonodavstva;
- (c) osigurati ugrađenu fleksibilnost za generiranje informacija relevantnih za politike, bez obzira na zahtjeve politika koji se brzo mijenjaju;

- (d) znatno povećati učinkovitost međunarodnih organizacija i pojedinaca pri praćenju oružja osiguravanjem mehanizma za dijeljenje informacija čije se područje primjene neprestano širi; i
- (e) izgraditi održivi nacionalni kapacitet za prepoznavanje i praćenje nezakonitog konvencionalnog oružja u državama pogođenima sukobom i učinkovitije sudjelovati u međunarodnim procesima nadzora oružja i izvršavanja zakonodavstva.

4. Opis djelovanja

4.1. Projekt 1.: Osposobljavanje i mentorstvo za nacionalna tijela u državama pogođenima sukobom u prepoznavanju i međunarodnom praćenju oružja.

4.1.1. Cilj projekta

Programima osposobljavanja i mentorstva iTrace nacionalnim tijelima u državama pogođenim sukobom pružaju se metode i vještine za samodijagnostiku i rješavanje problema preusmjeravanja konvencionalnog oružja. Cilj je osposobljavanja unapređenje često nepostojeće sposobnosti za prepoznavanje i praćenje nezakonitog konvencionalnog oružja, dok se mentorstvom omogućuje osoblju projekta iTrace da u stvarnom vremenu utvrdi kritične praznine u sposobnostima te odmah prilagodi rješenja za njihovo rješavanje. Povrh toga, programima osposobljavanja i mentorstva iTrace učvršćuju se odnosi između projekta iTrace i nacionalnih tijela, čime se njegovim istražnim timovima na terenu poboljšava pristup zaplijenjenom i vraćenom konvencionalnom oružju te unapređuje cijelokupni spektar prikupljanja, analize i priopćavanja podataka u okviru sustava iTrace.

4.1.2. Koristi za inicijative EU-a za nadzor oružja

Programima osposobljavanja i mentorstva iTrace odgovara se na djelovanja obuhvaćena strategijom EU-a za SALW – pružiti potporu nacionalnim kapacitetima za „otkrivanje i praćenje izvora nezakonitog malog i lakog oružja te streljiva u područjima sukoba“ – te se izravno i neizravno unapređuje širok niz inicijativa za nadzor oružja koje podupiru države članice. Izravni učinci uključuju potporu nacionalnim tijelima za izvršavanje zakonodavstva pri praćenju SALW-a u skladu s Međunarodnim instrumentom za praćenje, unapređenje nacionalnih kapaciteta za prikupljanje podataka o praćenom oružju u okviru pokazatelja 16.4.2. u okviru cilja održivog razvoja (SDG) te podupiranje programa za upravljanje oružjem i streljivom koje su pokrenule države članice. Neizravni učinci uključuju „povratne informacije“ koje se prikupljaju na licu mjesta, kao što je upozoravanje država članica na rizike od preusmjeravanja u zemljama partnerima i otkrivanje preusmjeravanja iz nacionalnih zaliha te pružanje tih informacija programima PSSM-a koje podupire Unija.

4.1.3. Projektne aktivnosti

CAR je 2018. uspostavio Odjel za tehničku potporu (TSU) za pružanje aktivnosti osposobljavanja i mentorstva za nacionalna tijela u državama pogođenima sukobom u kojima djeluje projekt iTrace. Navedene aktivnosti osposobljavanja i mentorstva osmišljene su radi jačanja nacionalnih inicijativa za borbu protiv preusmjeravanja te se njima pružaju upute i osigurava razvoj kapaciteta u pogledu praćenja konvencionalnog oružja, označivanja i vođenja evidencija, i to prema ustaljenim postupcima ITI-ja, o zaplijenjenom i zarobljenom nezakonitom konvencionalnom oružju te osiguravaju procjene PSSM-a namijenjene utvrđivanju i rješavanju rizika od preusmjeravanja na njihovu izvoru. CAR će za lokalne partnere i, prema potrebi, osoblje za potporu miru, među ostalim misije UN-a i EU-a te skupine/povjerenstva UN-a za praćenje sankcija, osiguravati specijalizirano osposobljavanje o cijelokupnom spektru navedenih aktivnosti, a koje je prilagođeno procijenjenim potrebama. U tom pogledu u okviru projekta iTrace i dalje će se osiguravati izravan odgovor na djelovanje navedeno u strategiji EU-a za SALW., kojim se EU poziva da podupre rad „povjerenstava UN-a koja nadziru embargo na oružje“ te da za potrebe nadzora izvoza oružja razmotri „načine za poboljšanje pristupa njihovim nalazima u pogledu preusmjeravanja i nezakonitog vatrenog oružja i SALW-a“. Osposobljavanje u okviru projekta iTrace temeljit će se na rasponu usluga koje CAR nudi od 2014., što se pokazalo ključnim za potporu lokalnim partnerima u državama pogođenima sukobom te za pružanje pomoći povjerenstvima UN-a, kao i za poboljšanje pristupa timovima iTrace

za istrage na terenu. U okviru projekta osoblje timova za istrage te TSU-a rasporedit će se na terenu kako bi se osigurala izobrazba na razinama sve veće tehničke kompleksnosti, a koja se odnosi na sljedeće:

- (a) uvod u prikupljanje podataka o konvencionalnom oružju, uz navođenje konkretnih slučajeva;
- (b) osnovnu identifikaciju konvencionalnog oružja i učinkovite tehnike dokumentiranja;
- (c) standardne operativne postupke za prikupljanje dokaza te nadzorni lanac za dokaze;
- (d) zahtjeve za istrage velikog dosega te za regionalne i međunarodne istrage;
- (e) provedbu Međunarodnog instrumenta za praćenje; prema potrebi, nadležna tijela u zemljama partnerima osposobljavat će se u pogledu zahtjeva za praćenje te će se poticati na pokretanje takvih zahtjeva;
- (f) međunarodno praćenje oružja i sustave za praćenje oružja (posebice Interpol i Europol);
- (g) upotrebu velikih skupova podataka (*big data*) i analizu trendova; i
- (h) kanale za (međunarodnu) tehničku pomoć i intervencije u području izvršavanja zakonodavstva.

Te će se aktivnosti provoditi uz istrage na terenu u okviru sustava iTrace – uključujući zajedničke istrage (mentorstvo) koje se provode s nacionalnim vladinim tijelima.

4.1.4. Rezultati projekta

Projektom će se:

- (a) poticati nacionalna tijela da poboljšaju pristup timovima iTrace za istrage na terenu, čime će se odgovoriti na opetovane pozive timovima iTrace da osiguraju tehničku pomoć i kapacitete za zajedničke istrage te povećati obujam podataka u okviru sustava iTrace;
- (b) pružiti konkretna pomoć u pogledu kapaciteta nacionalnim vladama koje, iako trpe posljedice preusmjeravanja konvencionalnog oružja, ne raspolažu alatima za utvrđivanje preusmjerenog konvencionalnog oružja koje se upotrebljava u sukobima i izvješćivanje o njemu, što je često preuvjet za učinkovitije nacionalno upravljanje konvencionalnim oružjem pa se stoga navedenim podupire provedba UTO-a, ITI-ja, Akcijskog programa UN-a i SDG-a 16.4.2. te planiranje u okviru PSSM-a i suradnja s međunarodnim tijelima za izvršavanje zakonodavstva, uključujući Interpol (iARMS) i Europol;
- (c) podupirati pojačani dijalog, posebice utvrđivanjem ključnih dionika za druge inicijative koje podupire Unija, primjerice odnose između misija EU-a i vlada domaćina, te pokretanjem inicijativa kao što je planiranje u okviru PSSM-a, primjerice projekte upravljanja zalihamu koje podupire Unija.

4.1.5. Pokazatelji provedbe projekta

Do 40 terenskih posjeta za osposobljavanje i mentorstvo, s naglaskom na ponovljene posjete kako bi se nacionalnim tijelima pružila potpora u jačanju kapaciteta za praćenje.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog trogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.1.6. Korisnici projekta

Nacionalni dionici u državama pogodjenima sukobima, uključujući tijela za izvršavanje zakonodavstva i tužitelje, ostvarit će izravne koristi od aktivnosti osposobljavanja i mentorstva u okviru sustava iTrace. Tim programom osigurat će se neizravna potpora nacionalnim dijalozima s pomoću inicijativa za nadzor oružja koje financira Unija, uz poticanje upotrebe međunarodnih mehanizama za praćenje, uključujući Interpolov sustav iARMS i Europol, te olakšavanje sudjelovanja u projektima upravljanja zalihamu koje podupire Unija i drugim projektima za nadzor SALW-a.

4.2. Projekt 2.: Poboljšane istrage na terenu koje su nužne kako bi se u sustav iTrace u stvarnom vremenu nastavila unositi dokazna dokumentacija o preusmjeravanju konvencionalnog oružja i streljiva, i trgovine njima, te druge relevantne informacije.

4.2.1. Cilj projekta

Projektom će se poboljšati učestalost i trajanje terenskog istraživanja konvencionalnog oružja i streljiva koje je u optjecaju u područjima pogodenima sukobom. Projektom će se prioritetno rješavati zemlje od posebnog interesa za države članice, među ostalim Afganistan, Irak, Libija, Mali, Južni Sudan, Somalija, Sirija, Ukrajina i Jemen. Tim istragama na terenu osigurat će se konkretni dokazi o preusmjerrenom konvencionalnom oružju u rukama pobunjeničkih i terorističkih snaga, koje bi inače bilo nevidljivo vanjskim promatračima (uključujući države članice koje izvoze oružje). CAR će zatražiti prethodno odobrenje Radne skupine EU-a za izvoz konvencionalnog oružja (COARM) prije nego što se konkretno angažira u svim zemljama koje prethodno nisu bile predmet istraživača na terenu u okviru sustava iTrace ili programom sposobljavanja i mentorstva u okviru sustava iTrace.

CAR će provoditi niz aktivnosti na terenu s pomoću novih tehnologija i naprednih forenzičkih tehniki, uključujući poboljšanu fotografsku dokumentaciju, forenzičko vrednovanje i restauraciju uništenih oznaka. CAR je dokazao da se tim metodama otkrivaju sljedive informacije o prethodno neslijedivom oružju, streljivu i povezanom materijalu čime se omogućuju istrage rastućeg broja nezakonitih materijala, čije su identifikacijske informacije uklonjene kako bi se prikrio njihov izvor.

Dobivenim podacima poboljšat će se zajedničko razumijevanje država članica u pogledu preusmjeravanja i nezakonitih prijenosa te metoda koje krijučari upotrebljavaju za njihovo prikrivanje te znatno poboljšati njihovi kapaciteti za ometanje nezakonite trgovine.

4.2.2. Koristi za inicijative EU-a za nadzor oružja

Istragama na terenu u okviru sustava iTrace osigurava se dinamično polazište u pogledu preusmjerjenog konvencionalnog oružja u državama pogodenima sukobom. Tim se polazištem osigurava stalno mjerjenje učinkovitosti Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP i sporazumā o nadzoru oružja na koje su se države članice obvezale, a među kojima su UTO, Akcijski plan UN-a i Strategija EU-a za SALW. Temeljita dokumentacija o oružju koje se koristi u sukobu služi i kao odskočna daska za formalna praćenja konvencionalnog oružja i sveobuhvatne istrage o mrežama za financiranje sukoba i isporuku oružja.

4.2.3. Projektne aktivnosti

U okviru ovog projekta poduzet će se sljedeće aktivnosti:

- (a) raspoređivanje kvalificiranih stručnjaka za oružje kako bi na terenu analizirali nezakonito konvencionalno oružje i pripadajuće streljivo dobavljeno iz država pogodenih sukobom;
- (b) analiza, preispitivanje i provjera dokumentiranih dokaza o konvencionalnom oružju, pripadajućem streljivu i njihovim korisnicima, uključujući, među ostalim, fotografsku dokumentaciju, forenzičko vrednovanje i restauraciju uništenih oznaka oružja, njihovih sastavnih dijelova te unutarnjih i vanjskih oznaka, ambalažu, povezane otpremne dokumentaciju, zajedno s rezultatima istraživača na terenu (korisnici, dobavljači i rute prijenosa);
- (c) učitavanje svih prikupljenih i preispitanih dokaza u sustav za upravljanje informacijama iTrace te, nakon provjere, internetski portal za kartiranje u okviru sustava iTrace;
- (d) identifikacija lokalnih partnera i potpora njima kako bi se osiguralo stalno prikupljanje podataka za potporu sustavu iTrace tijekom trajanja i nakon završetka predloženog djelovanja;
- (e) stalna veza s vladama država članica radi prethodnog utvrđivanja nacionalnih kontaktnih točaka i mehanizma koordinacije s ciljem utvrđivanja opsega istraživača CAR-a te ublažavanja mogućih sukoba interesa prije provedbe istraživača.

Projekt će se provoditi u fazama tijekom cijelog trogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.2.4. Rezultati projekta

Projektom će se:

- (a) dokumentirati, *in situ*, fizičke dokaze preusmjerjenog ili krijučarenog konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva u regijama pogodenima sukobom;

- (b) provjeriti i razraditi slučajeve nezakonite trgovine na temelju dokaza o konvencionalnom oružju i pripadajućem streljivu, koje je preusmjereni ili koje je predmet trgovine u svim regijama, pri čemu te dokaze prikupljaju CAR, organizacije sa stalnim sporazumima o razmjeni podataka te, prema potrebi, druge organizacije;
- (c) osigurati konkretni vizualni i fizički dokazi o konvencionalnom oružju i pripadajućem streljivu koje je preusmjereni ili koje je predmet nezakonite trgovine, uključujući fotografije predmeta, serijske brojeve, tvorničke oznake, kutije, dostavnice, otpremne dokumente i dokumentaciju povezanu s krajnjim korisnikom te informacije dobivene forenzičkim vrednovanjem i restauracijom uništenih oznaka;
- (d) sastavljati pisana izvješća o nezakonitim aktivnostima, uključujući rute trgovine, sudionike te finansijske mreže i mreže potpore uključene u preusmjeravanje ili nezakonit prijenos te procjenu čimbenika koji tome doprinose (uključujući nedjelotvorno upravljanje zalihami i njihovu sigurnost te ciljane mreže nezakonite nabave koje koordinira država);
- (e) unijeti navedene dokaze u sustav upravljanja informacijama sustava iTrace i, nakon provjere, na internetski portal za kartiranje sustava iTrace s ciljem cjelovite javne objave i, putem sigurnih fiksnih i mobilnih platformi, državama članicama.

4.2.5. Pokazatelji provedbe projekta

Do 75 raspoređivanja na terenu (uključujući prošireno raspoređivanje prema potrebi) tijekom trogodišnjeg razdoblja radi generiranja dokaza koji se unose u sustav upravljanja informacijama i internetski portal za kartiranje sustava iTrace.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog trogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.2.6. Korisnici projekta

Sustavom iTrace nastavit će se pružati sve sveobuhvatnije informacije izravno usmjerene prije svega na nacionalna tijela EU-a zadužena za oblikovanje politika u području nadzora oružja, na tijela koja izdaju dozvole za izvoz oružja, kao i na institucije, agencije i misije Unije. Ti korisnici iz Unije imat će i pristup povjerljivim informacijama putem sigurnih fiksnih i mobilnih platformi sustava iTrace.

Javne informacije i dalje će biti dostupne svim korisnicima u Uniji te korisnicima izvan Unije, kao što su oblikovatelji politika o nadzoru oružja i tijela koja izdaju dozvole za izvoz oružja u trećim zemljama, nevladinim istraživačkim organizacijama, organizacijama koje se zalažu za određene interese i međunarodnim informativnim medijima.

4.3. Projekt 3.: Prilagođena potpora tijelima država članica za nadzor izvoza oružja i oblikovateljima politika o nadzoru oružja.

4.3.1. Cilj projekta

Projektom će se državama članicama osigurati dosljedna bilateralna potpora, uključujući redovite posjete u četiri oka i personalizirano izvješćivanje, koji će biti prilagođeni određenim područjima interesa u pogledu nadzora oružja i zahtjevima u pogledu informiranja svake države članice. S informacijama koje pružaju tijela država članica koja izdaju dozvole za izvoz oružja postupat će se uz dužno poštovanje i povjerljivost. CAR će ujedno i dalje biti u kontaktu s nizom nacionalnih tijela trećih zemalja koja izdaju dozvole za izvoz oružja. Tim odnosima podupirat će se nekoliko ključnih aspekata međunarodnih napora u rješavanju preusmjeravanja i trgovine konvencionalnog oružja te pojačati međunarodne mjere za suzbijanje preusmjeravanja, koje uključuju:

- (a) pružanje detaljnih podataka i dokaza o dokumentiranom preusmjeravanju tijelima koja izdaju dozvole za izvoz oružja; i
- (b) na službeni zahtjev nacionalnih tijela EU-a koja izdaju dozvole za izvoz oružja, podupiranje kapaciteta provjere država članica nakon isporuke / nakon dostave ili pružanje tih kapaciteta državama članicama.

4.3.2. Koristi za inicijative EU-a za nadzor oružja

Redovitim posjetima tima projekta u okviru sustava iTrace u glavnim gradovima država članica omogućuju se bilateralne rasprave o osjetljivim pitanjima (tj. preusmjeravanje nakon izvoza), omogućuje se državama članicama da izravno sudjeluju u izradi sustava iTrace i njegovim rezultatima (smjer i opseg istraga i vrsta izvješćivanja) te se pomaže u razvoju mjera za izgradnju povjerenja (tj. procesi sustava iTrace „prethodna obavijest“ i „pravo na odgovor“). Ključno je informiranje država članica u okviru sustava iTrace s obzirom na to da se time omogućuje forum za često višeslojne rasprave o nacionalnim izazovima i mogućnostima povezanim sa obvezama iz sedmog mjerila Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP i članka 11. UTO-a. U prethodnim projektima u okviru sustava iTrace (I, II i III) posjeti radi informiranja bili su ključni za razumijevanje zahtjeva država članica u pogledu informiranja, bez obzira na to jesu li bili općenite prirode (tj. „koja je vaša procjena prijetnji u pogledu oružja koje ulazi u određeno područje oružanih sukoba“) ili su se odnosili konkretno na projekt sustava iTrace (tj. „potrebna nam je nadzorna ploča s pomoću koje se odmah upozorava na svako lokalno proizvedeno oružje koje dokumentiraju timovi na terenu sustava iTrace“).

4.3.3. Projektne aktivnosti

U okviru ovog projekta provodit će se sljedeće aktivnosti:

- (a) timovi sustava iTrace šalju se na ponovljene posjete relevantnim tijelima u glavnim gradovima država članica kako bi obavješćivali o pitanjima suzbijanja preusmjeravanja i izvješćivali o svojim istragama;
- (b) nastavak korisničke podrške 24 sata dnevno za trenutno pružanje savjeta o suzbijanju preusmjeravanja ili potencijalno negativnim optužbama u medijima koje proizlaze iz nepotvrđenih izvora trećih strana;
- (c) održavanje internetskog prikaza za tijela država članica koja izdaju dozvole za izvoz, na kojemu će se prenosi šifrirani podaci iz sustava upravljanja informacijama sustava iTrace, pri čemu će se upozoravati na strane za koje se već zna da su sudjelovale u preusmjeravanju oružja, profilirati visokorizična odredišta te izvješćivati u realnom vremenu o preusmjeravanju oružja domaće proizvodnje; i
- (d) na službeni zahtjev tijela država članica koja izdaju dozvole za izvoz oružja, timovi sustava iTrace za istrage na terenu podupirat će provjere krajnje upotrebe država članica nakon dostave ili će ih pružati državama članicama.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog trogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.3.4. Rezultati projekta

Projektom će se:

- (a) tijelima država članica koja izdaju dozvole za izvoz oružja, na njihov zahtjev, pomoći u utvrđivanju preusmjeravanja nakon izvoza;
- (b) prije izdavanja dozvole za izvoz dostavljati informacije kako bi se poduprla analiza tijela država članica koja izdaju dozvole za izvoz oružja u odnosu na rizik od preusmjeravanja, u skladu sa Zajedničkim stajalištem 2008/944/ZVSP i UTO-om;
- (c) tijelima država članica koja izdaju dozvole za izvoz oružja, na njihov zahtjev, pružiti kapacitet provjere nakon isporuke;
- (d) tijelima država članica zaduženima za oblikovanje politika u području nadzora oružja pružiti potpora u obliku informacija u realnom vremenu o trendovima u preusmjeravanju i trgovini, kako bi se poduprlo nacionalno sudjelovanje u procesima međunarodnih politika; i
- (e) nacionalnim agencijama za izvršavanje zakonodavstva država članica pomoći u pružanju podrške u kaznenim istragama, prema potrebi i na njihov zahtjev.

4.3.5. Pokazatelji provedbe projekta

Održavanje dogovorenog fiksнog ili mobilnog prikaza, na kojem će se nacionalnim tijelima država članica prenosi informacije iz zaštićenih dijelova u okviru sustava iTrace. Korisnička podrška koju će pružati osoblje projekta iTrace kako bi se tijelima država članica za nadzor izvoza oružja i oblikovateljima politika o nadzoru oružja pružila potpuna podrška. Do 45 posjeta državama članicama, na zahtjev.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog trogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.3.6. Korisnici projekta

Sve zainteresirane države članice, s tim da se posjeti glavnom gradu i službena putovanja za provjere nakon isporuke obavljaju na zahtjev.

4.4. Projekt 4.: Informiranje dionika i međunarodna koordinacija

4.4.1. Cilj projekta

Projektom će se međunarodnim i nacionalnim oblikovateljima politika, stručnjacima za nadzor konvencionalnog oružja i tijelima koja izdaju dozvole za izvoz oružja predstaviti prednosti sustava iTrace. Inicijative za informiranje bit će također osmišljene za daljnju koordinaciju razmjene informacija i stvaranje održivih partnerstava s pojedincima i organizacijama koji su u mogućnosti generirati informacije koje se mogu učitati u sustav iTrace.

4.4.2. Koristi za inicijative Unije za nadzor oružja

Projektom će se na brojnim konferencijama, događanjima i u postupcima predstaviti potpora Unije projektu iTrace te prikazati uloga projekta u osiguravanju konkretnih informacija kojima se podupiru međunarodne inicijative za nadzor oružja. Uzastopnim projektima iTrace (I, II i III) pokazalo se da međunarodno informiranje ima ključnu ulogu: 1. u oblikovanju međunarodnog plana u pogledu međunarodnih postupaka za nadzor oružja; i 2. općenito u stvaranju prilika za suradnju s državama koje nisu članice Unije putem projekta iTrace i inicijativa Unije za nadzor oružja.

4.4.3. Projektne aktivnosti

U okviru ovog projekta, uz dužnu pozornost kako bi se izbjeglo preklapanje s drugim djelovanjima, primjerice informiranjem u okviru UTO-a, poduzet će se sljedeće aktivnosti:

- (a) prezentacije osoblja projekta iTrace na relevantnim međunarodnim konferencijama o svim aspektima nezakonite trgovine konvencionalnim oružjem. Prezentacije osoblja bit će osmišljene tako da predstave sustav iTrace s naglaskom na 1. njegovim konkretnim prednostima za pomaganje u praćenju provedbe UTO-a, Akcijskog programa UN-a i drugih relevantnih međunarodnih instrumenata; 2. korisnosti sustava iTrace pri utvrđivanju prioritetnih područja za međunarodnu pomoć i suradnju; i 3. korisnosti sustava iTrace kao mehanizma za profiliranje procjene rizika za tijela koja izdaju dozvole za izvoz oružja;
- (b) prezentacije osoblja projekta iTrace nacionalnim vladama i mirovnim operacijama. Prezentacije osoblja bit će osmišljene tako da predstave sustav iTrace relevantnim odjelima misije, potiču i razvijaju formalne sporazume o razmjeni informacija sposobne generirati informacije koje se mogu učitati u sustav iTrace te da pomažu oblikovateljima politika u utvrđivanju prioritetnih područja za međunarodnu pomoć i suradnju.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog trogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.4.4. Rezultati projekta

Projektom će se:

- (a) predstaviti korisnost sustava iTrace, kao i koncept dokumentiranja, prikupljanja i razmjene podataka o preusmjeravanju, oblikovateljima nacionalnih i međunarodnih politika koji rade na provedbi sporazumā o nadzoru konvencionalnog oružja i izvoza oružja (UTO, Akcijski program UN-a i drugi relevantni međunarodni instrumenti) i podržati njihova provedba;
- (b) pružiti relevantne informacije s ciljem da se pomogne oblikovateljima politika i stručnjacima za nadzor konvencionalnog oružja u utvrđivanju prioritetnih područja za međunarodnu pomoć i suradnju te u osmišljavanju djelotvornih strategija za suzbijanje preusmjeravanja;

- (c) pružiti iscrpne informacije o sustavu iTrace i njegovo korisnosti pri procjeni rizika tijelima koja izdaju dozvole za izvoz oružja, uz omogućivanje kanala za daljnje povratne informacije i poboljšanje sustava;
- (d) olakšati razmjena informacija među nacionalnim vladama i mirovnim operacijama UN-a te operacijama za praćenje sankcija, uključujući obradu i analizu podataka putem sustava iTrace;
- (e) olakšati umrežavanje sve veće skupine stručnjaka za nadzor konvencionalnog oružja koja sudjeluje u provođenju *in situ* istraža o preusmjeravanju i trgovini konvencionalnim oružjem i pripadajućim streljivom;
- (f) poboljšati prepoznatljivost praćenja konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva kao načina potpore u praćenju provedbe UTO-a, Akcijskog programa UN-a, ITI-ja te drugih međunarodnih i regionalnih instrumenata za nadzor oružja i nadzor izvoza oružja.

4.4.5. Pokazatelji provedbe projekta

Do 30 informativnih konferencija u kojima će sudjelovati osoblje sustava iTrace. Sve konferencije uključivat će prezentacije sustava iTrace. Program konferencija i kratki sažeci bit će uvršteni u tromjesečna opisna izvješća.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog trogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.4.6. Korisnici projekta

Zajeloviti popis korisnika, koji je jednak korisnicima ovog projekta, pogledati odjeljak 4.2.6.

4.5. Projekt 5.: Izvješća o politici u sustavu iTrace

4.5.1. Cilj projekta

U okviru projekta će se, na temelju podataka dobivenih tijekom istraža na terenu i predstavljenih u sustavu iTrace, izraditi izvješća o ključnim pitanjima politike. Izvješća će se sastaviti tako da ističu posebna područja od međunarodnog značaja, uključujući glavne obrazce trgovine konvencionalnim oružjem i streljivom, regionalnu rasподjelu oružja i pripadajućeg streljiva kojim se trguje te prioritetna područja za međunarodnu pozornost.

4.5.2. Koristi za inicijative Unije za nadzor oružja

Izvješćima o politici u sustavu iTrace međunarodna pozornost usmjerava se na sveobuhvatnost inicijativa Unije za nadzor oružja i na obveze koje su države članice preuzele kako bi sprječile preusmjeravanje konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva. Od 2013. ta su izvješća velikim dijelom postala zastupljena u mnogim svjetskim vodećim medijima, što je vlade, parlamentarce i civilno društvo potaknulo na djelovanje na nacionalnoj razini. Budući da se u izvješćima u sustavu iTrace ne suzdržava od utvrđivanja nezakonitog konvencionalnog oružja koje potječe iz Unije, ona su primjer naprednih stavova država članica prema nadzoru oružja. Time se uvjernjivo potiče transparentnost, širenje članstva i univerzalizacija multilateralnih ugovora i sustava o razoružanju, neširenju oružja i nadzoru oružja na što se poziva u Globalnoj strategiji EU-a, tj. načelo „pružanja dobrog primjera”.

4.5.3. Projektne aktivnosti

Iscrpna analiza koja vodi sastavljanju, preispitivanju, uređivanju i objavljivanju, uključujući papirnati ispis i distribuciju, do dvadeset izvješća o politici iz sustava iTrace.

4.5.4. Rezultati projekta

Projektom će se:

- (a) izraditi do dvadeset izvješća, od kojih će se svako odnositi na zasebno pitanje od međunarodnog značaja;

- (b) osigurati distribucija izvješća o politici iz sustava iTrace svim državama članicama;
- (c) osmisliti ciljana strategija informiranja za osiguravanje globalne pokrivenosti;
- (d) održati vidljivost djelovanja u području politike i međunarodnih informativnih medija, među ostalim predstavljanjem aktualnih informacija o nezakonitom konvencionalnom oružju, provođenjem analize relevantne za politiku kao podrška tekućim postupcima nadzora oružja i prilagođavanjem izvješća kako bi se osigurao maksimalni interes međunarodnih informativnih medija.

4.5.5. Pokazatelji provedbe projekta

Do dvadeset izvješća o politici iz sustava iTrace, javno dostupnih na internetu, koja su sastavljena tijekom trajanja predloženog djelovanja.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog trogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.5.6. Korisnici projekta

Za cjeloviti popis korisnika, koji je jednak korisnicima ovog projekta, pogledati odjeljak 4.2.6.

4.6. Projekt 6.: Praćenje i pojačane istrage nezakonitog konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva

4.6.1. Cilj projekta

U okviru projekta i dalje će se nacionalnim vladama slati službeni zahtjevi za praćenje nezakonitog konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva, a odgovorima na njih osigurat će se sveobuhvatne informacije o njegovim lancima opskrbe te utvrditi lokacija i okolnosti u kojima su preusmjereni neovlaštenim korisnicima. Cilj je tih aktivnosti istražiti mehanizme za preusmjeravanje konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva, na pojedinačnoj osnovi i uz potporu zemalja izvoznica, osobito tijela država članica za nadzor izvoza oružja. Praćenjem se dobivaju detaljne informacije o mrežama opskrbe nezakonitim konvencionalnim oružjem, utvrđuju slučajevi neovlaštenog ponovnog prijenosa kojim se krše sporazumi s krajnjim korisnicima, upozorava na kršenja embarga na oružje UN-a i Unije te se države upozorava na preusmjeravanje nakon izvoza. Postupkom praćenja osigurava se prije svega temelj za oblikovanje politika nadzora oružja, zahvaljujući tome što nacionalne vlade same pružaju informacije dobivene praćenjem.

4.6.2. Koristi za inicijative Unije za nadzor oružja

Zahtjevi za praćenje omogućili su projektu iTrace da osigura doprinos kao podršku raznim intervencijama država članica (i država koje nisu članice Unije) u području izvršavanja zakonodavstva, uključujući kazneni progon i osuđivanje pojedinaca uključenih u trgovinu konvencionalnim oružjem, pripadajućim streljivom i povezanim materijalom.

Zahtjevima za praćenje države članice također se upozorava na slučajeve preusmjeravanja nakon izvoza tako što pružaju ključne informacije za učinkovitu procjenu rizika o izdavanju dozvola za izvoz oružja. Kao takav iTrace izravno doprinosi informacijama koje državama članicama pomažu u provedbi sedmog mjerila Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP i članka 11. UTO-a. S pomoću informacija dobivenih postupkom praćenja također se utvrđuju neovlašteni krajnji korisnici, subjekti koji preusmjeravaju konvencionalno oružje, nezakonite strane u opskrbnom lancu i nezakoniti financijeri, čime se državama članicama pružaju važni podaci o riziku izvoza.

4.6.3. Projektne aktivnosti

Stalan dotok zahtjeva za praćenje, povezanih komunikacija i daljnjih istraga tijekom trajanja projekta.

4.6.4. Rezultati projekta

Projektom će se:

- (a) na jedinstven način pratiti nezakonito konvencionalno oružje i pripadajuće streljivo pronađeno na područjima zahvaćenima sukobima. Poboljšanjem standardnih operativnih postupaka tijekom projekta iTrace III, nakon opsežnih savjetovanja s državama članicama, osigurat će se da informacije, koje prikupi CAR-ov Odjel za praćenje, prije objavljivanja preispitaju nacionalne vlade i da doprinose najvećem globalnom repozitoriju praćenog oružja koje se upotrebljava u sukobima;

- (b) novoosnovani Odjel za proširene istrage (EIU) upotrijebit će informacije prikupljene praćenjem nezakonitog konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva za veća saznanja o tome „tko, što, kada i kako” preusmjerava, pri čemu se vodi evidencija lanca opskrbe usredotočena na tri stupa istrage: mreže za ljudi, nezakonito financiranje oružja i logistika opskrbe. EIU će se raspoređiti diljem svijeta te će raditi na ishođenju tajnih svjedočenja, finansijskih podataka i dokumenata na područjima ili izvan područja sukoba; i
- (c) u konačnici EIU će oblikovateljima politika pružiti niz novih mogućnosti za rješavanje nezakonitog prijenosa konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva te finansijskih i logističkih mreža koje su za to odgovorne, pri čemu se mjere kao što su embargo na oružje i izravni nadzor izvoza dopunjavaju mogućnostima „prekida mreže” koje sežu od bankarskih dubinskih analiza do ciljanih kontrola kontejnera i označivanja posrednika u trgovini.

4.6.5. Pokazatelji provedbe projekta

Količina i uspjeh zahtjeva za praćenje evidentirat će se i ocjenjivati na pomicnoj osnovi tijekom trajanja djelovanja.

Projekt će se provoditi tijekom cijelog trogodišnjeg razdoblja trajanja projekta iTrace.

4.6.6. Korisnici projekta

Za cijeloviti popis korisnika, koji je jednak korisnicima ovog projekta, pogledati odjeljak 4.2.6.

5. Lokacije

Za projekte 1., 2. i 6. bit će potrebno opsežno raspoređivanje stručnjaka za konvencionalno oružje na terenu u regijama zahvaćenima sukobima. Procjene tih raspoređivanja provodit će se za svaki slučaj zasebno, s obzirom na sigurnost, pristup i dostupnost informacija. CAR je već uspostavio kontakte ili ima pokrenute projekte u nizu dotičnih zemalja. Projekt 3. provodit će se u glavnim gradovima država članica (uz druga putovanja unutar zemlje, ovisno o zahtjevima države članice). Projekt 4. provodit će se na međunarodnim konferencijama i u koordinaciji s nacionalnim vladama i relevantnim organizacijama u cijelom svijetu kako bi se osigurala najveća moguća vidljivost projekta. Projekt 5. provodit će se u Belgiji, Italiji, Francuskoj i Ujedinjenoj Kraljevini.

6. Trajanje

Procjenjuje se da će kombinirani projekti trajati ukupno 36 mjeseci.

7. Provedbeni subjekt i vidljivost djelovanja Unije

CAR uključuje male timove za istrage na terenu u lokalne obrambene i sigurnosne snage, osoblje mirovnih snaga i druge aktere sa sigurnosnim mandatima. Kad god te snage/misije osiguravaju lokaciju nezakonitog oružja ili prikupljanja dokaza, timovi CAR-a uzimaju sve dostupne dokaze o oružju i skupinama korisnika tog oružja. CAR zatim pristupa traženju svih predmeta koji se mogu nedvojbeno utvrditi i provodi dalekosežne istrage nezakonitog prijenosa oružja, lanaca opskrbe i potpore stranama koje ugrožavaju mir i stabilnost.

U suradnji s nacionalnim tijelima koja izdaju dozvole za izvoz oružja CAR utvrđuje opskrbne lance odgovorne za dostavu oružja u oružanim sukobima utvrđivanjem nezakonite aktivnosti i preusmjeravanja oružja sa zakonitih na nezakonita tržišta. CAR evidentira prikupljene informacije u svojem globalnom sustavu za praćenje oružja iTrace, koji je, sa svojih više od 500 000 unosa oružja koje se upotrebljava u sukobima, streljiva i povezanog materijala najveći registar podataka o oružju koje se upotrebljava u sukobima u cijelom svijetu.

CAR te informacije upotrebljava kako bi: (a) države članice upozorio na preusmjeravanje konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva; i (b) omogućio ciljane inicijative za suzbijanje preusmjeravanja, uključujući revidirane mjere za nadzor izvoza i međunarodno diplomatsko djelovanje.

Tom se metodologijom dokazano gotovo trenutno otkriva preusmjeravanje, s timovima CAR-a na terenu koji države članice informiraju o preusmjerenom oružju dok su još raspoređeni u područjima zahvaćenima sukobom, primjerice dok su na terenu u Mosulu u Iraku. U nekim su slučajevima timovi CAR-a otkrili neovlaštene ponovne prijenose u roku od dva mjeseca nakon što je oružje isporučeno iz tvornice.

Odlukom (ZVSP) 2017/2283 podržava se CAR u nastavku i širenju projekta iTrace koji je uspostavljen Odlukom 2013/698/ZVSP i produljen Odlukom (ZVSP) 2015/1908. Projekti koji se nazivaju iTrace I, II odnosno III čvrsto je diljem svijeta uspostavljen iTrace kao značajna inicijativa za praćenje oružja koje se upotrebljava u sukobima te je osigurana izravna potpora tijelima EU-a za izdavanje dozvola za izvoz i oblikovateljima politika za kontrolu oružja.

Osim toga, u akcijskom planu EU-a za borbu protiv nezakonite trgovine vatrenim oružjem i eksplozivima te njihove uporabe od 2. prosinca 2015. poziva se na „proširenje upotrebe sustava iTrace” i svim nacionalnim tijelima za izvršavanje zakonodavstva koje uoče preusmjeravanje oružja i streljiva preporuča se da nalaze provjeravaju u evidenciji sustava iTrace. CAR je 2019. sklopio memorandum o razumijevanju s Europolom za pomoć u tim aktivnostima. Osim toga, CAR je podatke iz sustava iTrace proslijedio u Interpolov sustav iARMS i pomagao Interpolu pri identifikaciji oružja koje su u sustavu iARMS evidentirale države članice.

CAR će poduzimati sve odgovarajuće mjere kako bi dao publicitet činjenici da Unija financira djelovanje. Takve će se mjere provoditi u skladu s Priručnikom za komunikacije i vidljivost vanjskog djelovanja Europske unije koji je sastavila i objavila Europska komisija.

CAR će tako osigurati vidljivost doprinosa Unije primjerenim brendiranjem i publicitetom, isticanjem uloge Unije, osiguravanjem transparentnosti njezinih djelovanja i jačanjem svijesti o razlozima za ovu Odluku, kao i o potpori Unije za ovu Odluku te rezultatima te potpore. Materijal izrađen u okviru projekta isticat će zastavu Unije na vidljivome mjestu u skladu sa smjernicama Unije za pravilnu upotrebu i umnožavanje zastave.

8. Metodologija i zaštitne mjere za partnerne nacionalnih vlada

U sustavu iTrace zadržat će se politički uravnoteženo izvješćivanje. U skladu s temeljnim načelima CAR-a, u okviru djelovanja izvješćivat će se o nezakonitom konvencionalnom oružju i pripadajućem streljivu, koje timovi CAR-a za istrage na terenu zabilježe u državama zahvaćenima sukobima, ne dovodeći u pitanje vrstu ili podrijetlo te neovisno o povezanosti strane koja posjeduje to oružje. CAR priznaje da države članice koje objavljaju informacije u interesu transparentnosti mogu svoj izvoz oružja izložiti većem javnom nadzoru. Stoga će CAR u najvećoj mogućoj mjeri:

- (a) u svojem javnom izvješćivanju navesti države članice koje su unijele informacije u sustav iTrace u interesu javne transparentnosti; i
- (b) osigurati da se u javnom izvješćivanju u okviru sustava iTrace države članice iz točke (a) jasno razlikuju od onih država koje sustavno ne objavljaju informacije za potporu istragama u okviru projekta iTrace.

8.1 Operativna jasnoća

CAR će zatražiti prethodno odobrenje COARM-a prije nego što se znatnije angažira u svim zemljama koje prethodno nisu bile predmet istraživača na terenu u okviru sustava iTrace ili programa osposobljavanja i mentorstva u okviru sustava iTrace. Svaki takav zahtjev predstavljat će široko polje interesa istraživača CAR-a i metodologije predviđene za potencijalnu zemlju. U trenutku donošenja ove Odluke, programi iTrace prethodno su bili u funkciji u sljedećim zemljama: Afganistan, Bahrein, Benin, Burkina Faso, Srednjoafrička Republika, Čad, Demokratska Republika Kongo Côte d'Ivoire, Egipat, Etiopija, Gambija, Gana, Indija, Irak, Izrael, Jordan, Kenija, Libanon, Libija, Mali, Mauritanija, Maroko, Mjanmar, Nepal, Niger, Nigerija, Filipini, Saudijska Arabija, Senegal, Somalija, Južni Sudan, Sudan, Sirija, Tunis, Turska, Uganda, Ukrajina, Ujedinjeni Arapski Emirati i Jemen.

8.2 Ublažavanje pristranosti

CAR priznaje da razina podataka koje nacionalne vlade šalju kao odgovor na zahtjeve za praćenje, počevši od neslanja odgovora do potpunog objavljivanja i dostavljanja dokumenata o prijenosu, može dovesti do različitih stupnjeva javne izloženosti država članica. CAR se obvezuje na ublažavanje svake implicitne pristranosti koju bi takva razlika u odgovorima na zahtjeve za praćenje mogla unijeti u izvješćivanje u sustavu iTrace tako da:

- (a) u uvodnom tekstu izričito navodi sve slučajevе zabilježene u sustavu iTrace u kojima su države članice transparentno odgovorile na zahtjeve za praćenje na način da, ako je primjenjivo, jasno potvrđuje zakonitost prijenosa koji podliježe tim zahtjevima za praćenje;

- (b) u uvodnom tekstu izričito navodi sve slučajeve zabilježene u sustavu iTrace u kojima države nisu odgovorile na zahtjeve za praćenje navodeći da „s obzirom na izostanak odgovora na zahtjev za praćenje, CAR se ne može izjasniti o zakonitosti predmetnog prijenosa“ (neće se primjenjivati na slučajeve u kojima su države članice u odgovoru na određene zahtjeve za praćenje dostavile razloge koji ih sprječavaju da odgovore odmah ili u cijelosti); i
- (c) šalje Europskoj službi za vanjsko djelovanje redovito izvješće o svim slučajevima u kojima CAR od država nije primio potvrdu o primitku zahtjeva za praćenje u roku od 28 dana od primitka. CAR će evidentirati sve potvrde o primitku koje primi u obliku pisma, faksimila, e-pošte ili telefonskog poziva.

8.3. Postupak praćenja

Države članice odgovaraju na zahtjeve za praćenje koje izdaje CAR u okviru projekta iTrace u potpunosti po vlastitom nahođenju u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom o kontroli izvoza i povjerljivosti podataka.

CAR zahtjeve za praćenje najprije šalje elektroničkim putem vladinim stalnim misijama pri Ujedinjenim narodima u New Yorku iako potiče nacionalne vlade, zbog administrativnih razloga, da za buduću komunikaciju sa sustavom iTrace uspostave kontaktну točku u glavnom gradu.

Postupak praćenja slijedi interni standardni operativni postupak CAR-a 02.02 i obuhvaća sljedeće korake:

- (a) nakon prikupljanja podataka timovi za istrage na terenu, od kojih se traži praćenje konvencionalnog oružja i pripadajućeg streljiva, označavaju oružje za praćenje u globalnom sustavu za izvješćivanje o oružju iTrace;
- (b) Odjel za praćenje CAR-a provjerava sve druge podatke prikupljene na terenu te u suradnji Analitičkim odjelom CAR-a pokreće svaki dodatni zahtjev za praćenje koji smatra relevantnim;
- (c) za stavke odabrane za praćenje sustav automatski: i. svakoj stavci dodjeljuje broj zahtjeva za praćenje; ii. objedinjuje zahtjeve za praćenje za jednu ili više stavki, koje potječu iz jedne zemlje, u jednu komunikaciju o praćenju; i iii. dodjeljuje broj korespondencije za svaku komunikaciju o praćenju;
- (d) slanjem zahtjeva za praćenje započinje razdoblje čekanja od 28 dana uzimajući u obzir nacionalne postupke, na primjer u državama članicama. Tijekom razdoblja čekanja predmet se ne smije objavljivati niti se na njega ne smije upućivati u bilo kojem dokumentu CAR-a;
- (e) ako na kraju razdoblja od 28 dana ne dobije odgovor na zahtjev za praćenje, Odjel za praćenje može poslati podsjetnik (e-poštom ili telefonskim pozivom pri čemu čuva sve komunikacije). Podsjetnikom ne započinje još jedno razdoblje od 28 dana;
- (f) ako Odjel za praćenje primi odgovor na zahtjev za praćenje, o tome obavješćuje sve relevantno osoblje. Relevantno osoblje raspravlja o odgovoru s Odjelom za praćenje i odlučuje o postupku (tj. je li strana koja je poslala odgovor odgovorila na pitanja CAR-a? Treba li CAR dalje postupati ili tražiti pojašnjenje? Može li CAR izdati obavijest o pravu na odgovor?);
- (g) nakon što su zaprimljena sva pojašnjenja Odjel za praćenje sastavlja obavijest o pravu na odgovor. To je kratak sažetak informacija dobivenih u odgovoru na zahtjev CAR-a te se u njemu upozorava na informacije koje nedostaju ili nisu jasne. Tekst je sastavljen na način da se može doslovno navoditi u sustavu iTrace i drugim dokumentima CAR-a te mora sadržavati sve informacije koje je poslala strana od koje je zatražen odgovor na zahtjev za praćenje. Odjel za praćenje proslijeđuje nacrt teksta timu koji je odgovoran za praćenje na preispitivanje. Po prihvaćanju teksta tim u pisnom obliku obavješćuje Odjel za praćenje, a Odjel za praćenje šalje obavijest o pravu na odgovor;
- (h) slanjem obavijesti o pravu na odgovor započinje još jedno razdoblje čekanja od 28 dana tijekom kojeg CAR poziva stranu od koje je zatražen odgovor da predloži dopune ili izmjene teksta prava na odgovor;

- (i) ako strana od koje je zatražen odgovor predloži izmjene teksta prava na odgovor, CAR mijenja tekst i ponovno izdaje obavijest o pravu na odgovor. Svaki put kada Odjel za praćenje ponovno izdaje pravo na odgovor započinje još jedno razdoblje čekanja od 28 dana. Taj se postupak može ponavljati sve dok CAR ne zaključi da je postignuta konstruktivna razmjena. CAR nije dužan prihvataći izmjene prava na odgovor u nedogled;
- (j) postupak prava na odgovor zaključuje se kada dotična vlada obavijesti CAR da je tekst prihvatljiv ili kada CAR smatra da daljnje izmjene koje dotična vlada predlaže, nisu valjane ili su suvišne. Ako vlada priopći da se ne slaže s CAR-om i CAR smatra da navedene primjedbe nisu valjane ili su suvišne, CAR mora prigovore navesti u tekstu prava na odgovor;
- (k) u slučajevima u kojima je postupak prava na odgovor u tijeku te mu ubrzo slijedi objava, dva tjedna prije „zaključavanja teksta“ CAR obavešće stranu od koje je zatražen odgovor da u predmetnoj objavi neće biti promjena nakon datuma zaključavanja teksta;
- (l) kada Odjel za praćenje unese sve izmjene i dopune u tekst prava na odgovor, nacrt teksta prosljeđuje na preispitivanje timu koji je bio odgovoran za praćenje. Po prihvatanju teksta tim CAR-a o tome u pisanom obliku obavešće Odjel za praćenje. Nakon odobrenja teksta prava na odgovor se „zaključava“ i više nisu moguće promjene u tekstu prava na odgovor. Od tog se trenutka taj tekst mora doslovno navoditi u svim javnim ili nejavnim dokumentima koji se odnose na određeni predmet. Stoga je iznimno važno da se Odjel za praćenje i odgovarajući timovi prije izdavanja prava na odgovor dogovore o cijelom tekstu od riječi do riječi; i
- (m) ako vlada u svojem odgovoru na zahtjev CAR-a za praćenje utvrdi sljedeću točku u lancu opskrbe, CAR toj strani izdaje novi zahtjev za praćenje i postupak praćenja ponovno počinje od točke (a).

8.4. Prethodna obavijest

CAR šalje prethodnu obavijest svim stranama na koje se upućuje u sadržaju objava u sustavu iTrace. Obavijest se šalje u obliku službene komunikacije koju sastavlja autor predstojeće objave, a šalje je Odjel za praćenje. U prethodnoj obavijesti navodi se kako će se u izvješću objasniti povezanost navedene vlade ili drugog subjekta i dotičnog predmeta te je sastavljena tako da se osigura:

- (a) da je CAR proveo dubinsku analizu svih navoda ili upućivanja na subjekte u svojim dokumentima; i
- (b) da su informacije navedene u izvješćima CAR-a točne i pravedne.

Nakon što je poslana prethodnom obavijesti započinje razdoblje čekanja od 28 dana tijekom kojeg CAR poziva primatelje da provjere točnost dostavljenih informacija i izlože prigovore. Tijekom tog razdoblja od 28 dana predmet se ne smije objavljivati niti se na njega ne smije upućivati u bilo kojem dokumentu CAR-a.

9. Izvješćivanje

CAR će sastavljati opisna izvješća svaka tri mjeseca. U njima će se, među ostalim, navoditi detaljne informacije o aktivnostima provedenima tijekom razdoblja izvješćivanja, za svaki projekt, uključujući datume i nacionalne institucije. Izvješćivanjem će se obuhvatiti i niz savjetovanja u okviru sustava iTRACE s državama članicama.

Zemljopisno područje primjene istraživačkih aktivnosti, broj i kategorija nalaza te njihov izvor bit će dostupni na internetskom prikazu iTRACE u stvarnom vremenu.